

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.375.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 17681 Pani Posłanki Iwony Karolewskiej, w sprawie skutków ograniczenia środków Funduszu Pracy w 2026 r. dla przedsiębiorstw społecznych i realizacji reintegracji społeczno-zawodowej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu pragnę zaznaczyć, że zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych podstawą gospodarowania, w trakcie roku budżetowego, środkami Funduszu Pracy (dalej „FP”) jest roczny plan finansowy FP będący załącznikiem do ustawy budżetowej. W toku prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok budżetowy Minister Finansów i Gospodarki, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu oraz trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej¹ przekazuje wstępną kwotę wydatków na dany rok oraz wyjściowe kwoty wydatków na kolejne lata dla poszczególnych dysponentów części budżetowych. Pismem z dnia 25 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki przekazał do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej limit wydatków FP do uwzględnienia w projekcie planu finansowego na 2026 r. Limit określono na poziomie 10,1 mld zł, tj. niższym niż w roku 2025 o 1 mld zł.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na każdym etapie uzgodnień wskazywał, przedstawiając w tym zakresie szczegółowe uzasadnienie, na konieczność utrzymania finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na poziomie analogicznym do 2025 r. Pomimo podejmowanych działań kwota zabezpieczona w planie FP na 2026 r. została ustalona na poziomie niższym od postulowanych potrzeb finansowych.

Minister Finansów i Gospodarki odpowiadając na pytania o możliwość zwiększenia kwoty środków FP w br. z przeznaczeniem na działania aktywizacyjne wielokrotnie wskazywał, że Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu (EDP), która determinuje konieczność konsolidacji finansów publicznych i redukcji deficytu w kolejnych latach, co znajduje odzwierciedlenie w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028, który określa ścieżkę wydatków do 2028 r., jakiej przestrzeganie jest niezbędne do ograniczenia deficytu nominalnego i redukcji długu w średnim okresie. Minister wskazywał też, że wydatki FP objęte są stabilizującą regułą wydatkową (SRW) oraz limitem wydatków wskazywanym corocznie w ustawie budżetowej, w związku z czym zwiększenie limitu wydatków FP może odbyć się pod warunkiem wskazania oszczędności powstałych na innych zadaniach objętych tą regułą. Na dzień dzisiejszy, uwzględniając zgłaszane potrzeby i ograniczone środki, nie ma wygenerowanych oszczędności, które można przeznaczyć na finansowanie kosztów realizacji form pomocy.

¹ Dz.U. poz. 984, z późn. zm.

Ustalony niższy limit wydatków FP miał bezpośredni wpływ na wysokość kwoty środków FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy przez samorządy powiatowe, jaką wskazano w planie finansowym FP. Jej podział na poszczególne regiony regulują przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia² i wydane na podstawie art. 277 tego aktu rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy³ (dalej „rozporządzenie RM”).

Na podstawie art. 267 ust. 4 ustawy w związku z § 6 rozporządzenia RM kwota środków FP na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, określona w planie finansowym FP na 2026 r. - pomniejszona o rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy - dzielona jest między województwa algorytmem. Następnie kwoty ustalone dla samorządów województw są dzielone dla poszczególnych samorządów powiatowych przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa. Oznacza to, że podczas opracowywania kryteriów podziału istnieje możliwość uwzględnienia szczególnych potrzeb lokalnych rynków pracy.

Samorządy powiatów na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, dysponują w roku 2026 w skali kraju środkami FP w kwocie 1,7 mld zł. Ze środków tych finansowane są wszystkie formy pomocy określone w ustawie. Minister właściwy do spraw pracy nie przyznaje środków FP na poszczególne formy pomocy ujęte w ustawie. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To samorządy powiatów decydują, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy i własne możliwości, o wyborze oraz finansowaniu poszczególnych form pomocy. Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) nie ma zatem bezpośredniego wpływu na liczbę aktywizowanych osób i wybór konkretnych form pomocy.

Kierownictwo MRPiPS prowadzi stały dialog z urzędami pracy, aby szybko kierować dostępne środki tam, gdzie potrzeby są największe. Sytuacja związana z zapotrzebowaniem urzędów pracy monitorowana jest na bieżąco. Informacje o liczbie osób bezrobotnych, którym odmówiono udziału w danej formie pomocy i przyczynie odmowy są w posiadaniu powiatowych urzędów pracy.

Niezależnie od powyższych środków przekazywanych samorządom powiatowym minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą FP, którą może uruchomić w celu niwelowania negatywnych skutków zmniejszenia środków FP na aktywizację. W jej ramach możliwe jest zwiększanie środków przyznanych samorządom na finansowanie form pomocy w danym roku budżetowym, z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez urzędy pracy. Procedurę ubiegania się o środki z rezerwy FP określono w dokumencie „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku”, opublikowanym w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Na ich podstawie minister właściwy do spraw pracy ogłosił w br. dwa nabory wniosków: pierwszy 4 lutego o dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, a drugi 13 lipca o środki rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej.

Odnosząc się do form pomocy wskazanych w interpelacji informuję, że w 142 wnioskach wskazano staże na kwotę 43 270 963,15 zł dla 2628 osób, w 90 wnioskach dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej na kwotę 30 616 247,28 zł dla 897 osób, a w 6 wnioskach formy dedykowane podmiotom ekonomii społecznej na kwotę 533 999,20 zł dla

---

² Dz. U. poz. 620, z późn. zm.

³ Dz. U. poz. 1662.

59 osób. Po weryfikacji i ocenie wszystkich wniosków przyznano z rezerwy FP 173,5 mln zł. Dodatkowe środki otrzymał każdy urząd pracy, który uczestniczył w naborze.

13 lipca Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła drugi nabór wniosków dla urzędów pracy na dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej. Nabór trwał do 27 lipca br.

Dodatkowo, mając na względzie potrzebę wsparcia urzędów w realizacji działań aktywizacyjnych w bieżącym roku, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przyznała samorządom powiatowym województwa opolskiego i łódzkiego środki rezerwy FP na finansowanie projektów EFS+ w wysokości 6 647 901,32zł mając na względzie, że kwoty środków FP ustalone dla poszczególnych samorządów powiatowych nie zabezpieczały w pełnym wymiarze finansowania realizowanych projektów EFS+. Ponadto, tam, gdzie przyznane dotychczas środki FP nie pozwoliły na zabezpieczenie finansowania zobowiązań powstałych na podstawie art. 269, Ministra przyznała dodatkowe środki z rezerwy FP w kwocie 50 339 180,63 zł

Wśród możliwych do finansowania z rezerwy FP działań i programów jest program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi. Wnioski w zakresie tego programu rozpatrywane są na bieżąco, w kolejności wpływu. Na finansowanie programu w br. zabezpieczono z rezerwy FP 50 mln zł. W roku 2026 do wpłynęło 15 wniosków, z których 9 rozpatrzono pozytywnie i przyznano na nie 4 391 000 zł. Weryfikacja i ocena pozostałych wniosków jest w toku.

Informuję, że uzyskanie statusu przedsiębiorstwa społecznego umożliwia korzystanie z różnych form wsparcia publicznego, w tym dotacji, preferencyjnych pożyczek, programów szkoleniowych i instrumentów wspierających zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Według stanu na 24 czerwca br. status przedsiębiorstwa społecznego (dalej „PS”) posiadają 1882 podmioty.

W kontekście wsparcia ze środków FP, poza liczbą przedsiębiorstw społecznych, ważna jest też liczba spółdzielni socjalnych, które nawet bez uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego mogą korzystać ze wsparcia z FP. Obecnie w Polsce zarejestrowanych jest ok. 1 300 spółdzielni socjalnych, z których ok. 800 nie ma statusu PS. Można zatem szacować, że łącznie z bezpośredniego wsparcia na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, finansowanego ze środków FP może skorzystać około 2 500 podmiotów. Bezpośrednie wsparcie finansowe dla przedsiębiorstw społecznych i spółdzielni socjalnych dostępne jest w formie:

- instrumentów wspierających zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w PS i spółdzielniach socjalnych finansowane z FP i PFRON,
- środków na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy przyznawanych przez akredytowane ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (dalej „OWES”),
- wsparcia w ramach programu resortowego pn. „Warto Być Przedsiębiorstwem Społecznym!”

Wsparcie ze środków FP przyznawane jest na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanej przez powiatowy urząd pracy osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy, sfinansowanie kosztów wynagrodzenia dla takiej osoby lub dofinansowanie składek na ubezpieczenia społeczne dla pracowników zagrożonych wykluczeniem społecznym zatrudnionych w PS lub w spółdzielni socjalnej. Pomoc w tej formie przyznaje starosta za pośrednictwem

powiatowego urzędu pracy. Wykorzystanie tych instrumentów ma charakter fakultatywny, więc to samorząd powiatu decyduje, czy i jakie środki przeznaczy na ten cel.

Bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych realizowane jest także w ramach programów regionalnych finansowanych z EFS+. Obejmuje ono kompleksowe usługi świadczone przez OWES, a także środki finansowe dla PS na utworzenie i utrzymanie stanowiska pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pomoc finansowa wypłacana jest w formie stawki jednostkowej, która po waloryzacji z 6 maja br. wynosi łącznie 87 tys. zł (o ok. 6% więcej niż w 2025 r.). Dzięki tej pomocy w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 OWES wsparły utworzenie ok. 4,7 tys. miejsc pracy (ok. 47% wartości docelowej). Obecnie w Polsce akredytację posiada 56 OWES.

Ważnym instrumentem wsparcia bezpośredniego jest też program resortowy pn. „Warto być Przedsiębiorstwem Społecznym!” na lata 2026- 2028, finansowany ze środków FP (20 mln zł rocznie) i Funduszu Solidarnościowego (4 mln zł rocznie). Środki z FP mogą zostać przeznaczone na wsparcie zatrudnienia (nie jest konieczne tworzenie nowych miejsc pracy), a także na wzmocnienie potencjału w realizowaniu usług społecznych. Z Funduszu Solidarnościowego przeznaczone są środki na wsparcie PS w reintegrowaniu pracowników zagrożonych wykluczeniem społecznym. Środki przyznawane są po przeprowadzeniu naboru wniosków. Ostatni nabór zakończył się 16 kwietnia br. W bieżącej edycji programu o środki ubiegało się blisko 900 PS, które złożyły 1250 wniosków. Zapotrzebowanie zgłoszone we wnioskach wyniosło blisko 15 mln zł na działania finansowane z Funduszu Solidarnościowego i blisko 71 mln zł na działania finansowane z FP.

Łączne wydatki Funduszu Pracy na instrumenty wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej w ostatnich latach rosły wykładniczo - z 1 626 903,25 zł w roku 2021 do 18 480 355,56 zł w roku 2025. Kluczowe znaczenie miało wejście w życie ustawy o ekonomii społecznej w IV kwartale 2022 r. oraz będący konsekwencją tego faktu sukcesywny przyrost PS. Głównym instrumentem powodującym dynamiczny wzrost wydatków FP była refundacja składek na ubezpieczenia społeczne pracowników zagrożonych wykluczeniem społecznym, zatrudnionych w PS i pracowników spółdzielni socjalnych.

Łączna wartość refundacji składek na ubezpieczenia społeczne pracowników spółdzielni socjalnych i PS z ostatnich 5 lat to ponad 33 mln zł. Stanowiło to prawie 92% łącznych wydatków FP na wszystkie instrumenty wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/